

Een volk zwermt

J.J. Speelziek

Bij de korfimkerij werd de voorzwerm, de eerst-afkomen- de zwerm met de overwinterde koningin, brandzwerm of bromzwerm genoemd. De laatste benaming is vermoedelijk ontleend aan de bijzondere vliegtoon van een voorzwerm, die ook wel met zwermzang werd aangeduid. De imker die zijn voorzwermen liet afkomen had zijn doel bereikt als dat voltooid was voordat de eerste nazwerm zich meldde. Liet een volk echter verstek gaan, dan werd snel een jager (kunstzwerm) gemaakt. Het tijdstip van afkomen van de voorzwerm was voor de korfimker aan de hand van de volgende kenmerken (zwermtekens) vrij nauwkeurig te bepalen:

- 204
- gesloten moerdoppen, dan was het meestal te laat,
 - melk in de moerdoppen,
 - stomp staande raten, er wordt niet meer gebouwd,
 - massaal en lusteloos aan de raten hangende bijen en
 - baardvorming aan het vlieggat, speciaal bij warm weer.
- Kondigde zich een warme, zonnige dag aan, dan was het in de namorgen meestal zover.

Het scheppen van de voorzwerm

Eind mei komt de eerste voorzwerm doorgaans af. Het is een typisch verschijnsel dat voorzwermen zich vrijwel altijd zetten op nagenoeg dezelfde plek, meestal slechts een paar meter van de grond. Het scheppen van zo'n voorzwerm is dan ook een van de plezierigste karweitjes, want zoals bekend, zwermende bijen steken niet.

De bijen zijn rustig en verzadigd en laten zich zonder problemen manipuleren. Met slechts weinig moeite laten ze zich verhuizen naar de schepkorf, die vervolgens dicht bij de plaats van het neerstrijken op een schaduwrijk plekje wordt neergezet. Een steen onder de korfrand geeft de nog rondvliegende bijen gelegenheid zich bij hun zwermgenoten te voegen, tevens is hiermede de ventilatie gewaarborgd. Hoewel voorzwermen langer blijven zitten dan nazwermen, soms een nacht 'overhangen', is het wenselijk ze zo snel mogelijk te scheppen.

Alvorens een korf met een zwerm te kantelen, bijvoorbeeld voor controle of opdoeken, moet de bijen gelegenheid worden gegeven zich goed vast te hechten.

Door onvoorzichtig handelen vloog menig geschepte zwerm opnieuw weg! Met een schepkorf, voorzien van kopspijlen loopt men dat risico niet zo gauw.

De 'zwermzang' van de zwermende bijen werkt aanstekelijk op de andere volken, zodat dikwijls meerdere zwermen min of meer gelijktijdig afkomen. Het zwermen treedt alleen op bij gunstig weer. Geen volk ontwikkelt

zich beter dan een op natuurlijke wijze afgekomen zwerm. Om na het afkomen van een voorzwerm, het afvliegen van nazwermen te voorkomen, plaatste menige korfimker de gekorfdde voorzwerm op de plaats van herkomst; het moedervolk kwam elders te staan en vloog af. De voorzwerm kreeg daardoor veel vliegbijen, hetgeen het moedervolk de lust tot verder zwermen als regel ontnam.

Honing oogsten!

Zo'n sterke voorzwerm kon onder gunstige omstandigheden in betrekkelijk korte tijd een enorme honing-oogst binnenhalen, waarbij het aanbrengen van onderzetranden noodzakelijk was.

Aangezien bij een dergelijk sterk volk het gevaar van een maagdezwerf (heidezwerf) niet denkbeeldig was, werd het volk na de zomerdracht gedreven (afgejaagd) en werd de honing geoogst.

De dreveling

Bijen en broed (de dreveling) kwamen in een lege korf (kast), waarin zij vanwege hun grote sterkte bovendien goed waren voor een flinke honingoogst. Waren de weersomstandigheden minder gunstig en de drevelingen niet op de gewenste sterkte, dan voegde men er twee bij elkaar; voor de heidehoningoogst moest men beschikken over korven met veel bijen. Daar aan het volk alle honing werd ontnomen moeten we een paar ramen voer in de kast hangen of gaan voeren. Het overhangen moet goed voorbereid worden om te voorkomen, dat het broed te lang buiten het volk vertoeft.

Een korfvolk zonder zwermproblemen

Tenslotte een advies uit de korfimkerij, dat voor menige hobby-imker een leuke ervaring kan opleveren. We maken een korf klaar voor gebruik door het plaatsen van spijlen en voorbouw en bevestigen bovenin een moerhuisje met een leggende moer of een reep raat met eitjes. We verplaatsen nu het te behandelen korfvolk enkele meters naar een ander deel van de stal en zetten de gereedgemaakte korf op de vrijgekomen plek. Het korfvolk vliegt dan af op de lege korf, waarna van zwermen voorlopig geen sprake meer is. In het eerste geval laten we de moer uit het moerhuisje tegen de avond inlopen. Deze methode kunnen we o.a. toepassen als bij de voorjaars vereniging (Aalstermethode) leggende moeren vrijkomen. Het werken met een reep raat met eitjes, als bedoeld in het tweede geval, doet men eveneens in het voorjaar, zodra de eerste darren verschijnen. Beide handelingen dienen plaats te vinden bij goed vliegweer.